سەرۆكايەتی ئەنجومەنی وەزيران
ژمـــارە : ٦٥٤٧ لــــە ٢٠١١/٦/٢٣

پێڕەوی
ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١١

بەپێی حوكمی بڕگەی (٣) لە ماددەی (٨) لە قانوونی ئەنجومەنی وەزيران لە هەرێمی كوردستان ژمارە (٣)ی ساڵی ١٩٩٢، بەڕووناكی حوكمی قانوونی ڕێككاری فەرمانبەرانی دەوڵەت و كەرتی گشتی ژمارە (٤)ی سـاڵی ١٩٩١ی هەمواركراو و پەسەندكردنی لەلايەن ئەنجومەنی وەزيران لە كۆبوونەوەی ئاسايی ژمارە (٥) لە ٢٠١١/٣/٢٨ ، ئـەم پێڕەوەمان دەركرد :

پێڕەوی ڕێسای ڕەفتار و پيشەيی
بۆ فەرمانبەرانی حكومەتی هەرێمی كوردستان - عێراق
بەشی يەكەم
پێناسەو بنەما گشتيەكان

ماددەی يەكەم :

مەبەست لەو دەستەواژانەی لێرەدا هاتوون ئەوانەيە لەبەرامبەريان دياری كراون :

١. هـــەرێـــم : هەرێمی كوردستان - عێراق .

٢. حكومەت : حكومەتی هەرێمی كوردستان - عێراق .

٣. فەرمانبەر : هەر كەسێك ئەركێكی پێ سپێردرابێت و لەسەر ميلاكی وەزارەتێك بێت لەگەڵ ئەو لايەنانەی سەر بە وەزارەتێك نەبن .

٤. مافی گشتی : خانووبەرەو ماڵە گوێزراوەكانی دەوڵەت وكەسانی واتايی (مەعنەوی) كە بەكردەوە يان بەپێی قانوون بۆ سوودی گشتی تەرخانكراون .

٥. شەفـافيەت : ڕێگە بە ئاگاداربوون لە شێوەی كارگوزاری لەكاروباری حكومەتی و ئاكامەكانی .

٦. لايەنی ناپەيوەنديدار بە وەزارەتێك : ئەو لايەنە حكومييەی سەر بە ئەنجومەنی وەزيرانە كە فەرمانبەرێك بە پلەی وەزير يان بە پلەيێكی تايبەت سەرپەرشتی دەكات ، مەگەر قانون شێوەيێكی تری بۆ دياری نەكردبێت .

ماددەی دووەم :

فەرمانبەرايەتی گشتی ئەركێكی نيشتمانی و خزمەتێكی كۆمەڵايەتيە ، ئەو كەسەی پێی سپێرراوە دەبێ لە پێنـاو بەرژەوندی گشتی و خزمەتی هاووڵاتيان بە پێی قانوون جێبەجێی بكات ، پێويستە فەرمانبەر لە بەجێگەياندنی ئەو ئەركە پابەند بێت بە باڵاترين پێوەری هەستكردن بە لێپرسينەوە و ڕەوشتی باش ، بۆ ئەوەی متمانەی هاوڵاتيان بـە دەستپاكی و كارايی كاری حكومەتی زياتر بێت و بەرێزەوە تەماشای خزمەتگوزاری گشتی و فەرمانبەران بكەن .

ماددەی سێیەم :

لە جێبەجێكردنی ئەركەكانی سەرشانی ، پێویستە فەرمانبەر پابەندبێت بەم بنەما گشتیانەی لـە خـوارەوە دیـاری كراون :

١. بنەمای كاركردنی فەرمانبەرایەتی شەفافیەتە ، مەگەر قانوون پابەندی فەرمانبەری نەكردبێت بە ئاشكرانەكردنی نهێنییەك ، لەحاڵەتی گوماندا پێویستە پێڕەو بە بنەما گشتییەكان بكرێت .

٢. پرنسیپی ئاشكرانەكردنی نهێنی نابێ لەچوارچێوەی بەرژەوەندیی گشتی و دەستكاری بەرژەوەندیی و مافـەكانی هاووڵاتیان دەربچێت .

٣. فەرمانبەر دەبێ پابەندبێت بە جێبـەجێكردنی ئەركـەكانی بەرامبـەر هـەموو كەسـێك ، جـودایی و جیـاوازی لەنێوانیان نەكات .

٤. فەمانبەر بەرپرسە لەو هەڵانەی دەیكات ، هـەر هەڵەیـەك بكرێـت نابـێ كاریگـەری لەسـەر پایـەی كەسـانی پەیوەندیداری خاوەن بەرژەوەندی و ئەو مافانەی بەپێی قانوون بەدەستی هێناون بكات ، بەرپرسی ڕاستەوخۆی ئەو فەرمانبەرە بەرپرسیاریەتی ئەو هەڵەی كردوویەتی ، لەگەڵ دەرئەنجامەكانی دەبێ بخاتە ئەستۆی ئەو فەرمانبەرە .

٥. رۆتینی زیاد دەبێ كەم بكرێتەوە لەپێناو كەمكردنەوەی بیرۆكراتیەتی كارگێڕی .

٦. كاری فەرمانبەرایەتی هەر بۆ بەرژەوەندی گشتییە .

٧. فەرمانبەرایەتی كارێكی كارگێڕی پەتییە دەبێ دووربخرێتەوە لەهەموو تایبەتمەندییەكی تر .

٨. فەرمانبەر نوێنەرایەتی حكومەت دەكـات لەچوارچـێوەی ئـەو دەسـەڵات و ئەركانـەی پێـی سـپێرراوە ، هـەر كەمتەرخەمییەك ئاراستەی حكومەت بكرێت فەرمانبەر دووچاری لێپرسینەوەی قانوونی دەكات .

٩. كاری فەرمانبەرایەتی بە مووچەیە ، مەگەر فەرمانبەر بە نووسراویی رەزامەنـدی دەربڕیبێـت بـۆ ئەنجامـدانی كارەكەی بەبێ بەرامبەر .

١٠. پێویستە فەرمانبەر پێشوەخت ئاگاداری ئەو راستیە بێت كە بەر پرسە لەو كارو بڕیارانەی دەیدات لە تانەگرتن لە بەردەم دادگەی ئیداری و لێپرسینەوەی دادوەریی .

بەشی دووەم

چوارچێوەی جێبەجێكردن

ماددەی چوارەم :

١. سەرۆكی وەزیران و جێگرەكەی و وەزیرەكان و ئەوانەی پلەی وەزیریان هەیە هەموو پابەند دەبن بە حـوكمی ئـەم پێڕەوە ، لە حاڵەتی پابەندنەبوونیان بەو ڕێكارو ڕێڕەوە قانوونانەی لێرەدا هاتوون ، لەڕووی قانوونیەوە بـەرپرس دەبن .

٢. حوكمی ئەم پێـرەوە فەرمانبـەرانی ئەنجومـەنی وەزیـران و سـەرۆكایەتیەكەی و ئـەو وەزارەت و لایەنانـەی بـە وەزارەتێكەوە پەیوەند نین ئەوانیش دەگرێتەوە ، پلەی فەرمانبەرایەتیان گشتی بێت یان تایبەت .

٣. ئەو ڕێسایانەی لەم پێڕەوەدا هاتوون كەمترین پێوەرو ڕێسای كارگێڕی دروستن ، كە پێویستە هەموو فەرمانبەران پێڕەوی پێ بكەن ، ئەو بنەمایانەی لێرەدا دیاری كـراون هـەموو ئـەو فەرمانبەرانـەش دەگرێتـەوە كـە لەسـەر فەرمانبەرایەتی دەسەڵاتی ڕاپەراندن كاردەكەن ، بەوانەشەوە كە لەسەر میلاكی بەردەوام (الملاك الدائم) نەبن .

بەشی سێیەم
ڕەفتاری كارگێڕی دروست

ماددەی پێنجەم :

١. فەرمانبەر پێویستە بە كارامەیی و وردی و شەفافیتەوە ڕەفتار بكات ، تەنیا ڕەچاوی بەرژەوەندی گشتی بكات ، ئەركەكانی بەپێی قانوون جێبەجێ بكات و پابەندبێت بە پێوەر و ڕێسای دەستپاكی و ڕەوشت و ڕەفتاری پیشەیی

٢. فەرمانبەر دەبێ بە پێی قانوون هەڵسوكەوت بكات ، لەپەیوەندیەكانی لەگەڵ هاوكارەكانی و بەرپرس و ئەوانەی ئەو بەرپرسـیانە ، لەگـەڵ هاووڵاتیانیـشدا دەبـێ بابەتیانـەو دادپەروەریانـەو شـەفافانەو بـەگیانی هاوكارانـە هەڵسوكەوتیان لەگەڵدابكات ، هەروەها پێویستە سەرڕاست و بێلایەن و لێهاتوو بێت ، ئەركـەكانی بـەو پـەڕی كارامەیی و دادپەروەریی و تێگەیشتنەوە جێبەجێ بكات ، ڕەچاوی بەرژەوەندی گشتی بكـات و پابەنـدبێت بـە قانوون و ڕێساو ڕێنماییە كارگێڕیەكان كە كاریان پێ دەكرێت .

ماددەی شەشەم :

فەرمانبەر دەبێ بەپێی ئەو ڕێساو ڕێكارانەی لە پێڕەودا هاتوون و لەگەڵ ئەو قانوونانەی پەیوەندییان پێـوەی هەیـە هەڵسوكەوت بكات ، پێویستە ڕاشكاوانە بنەمای قانوونی ئەو بڕیارانـەی دەری دەكـات و پەیوەنـدیان بـە مـاف و بەرژەوەندیەكانی هاووڵاتیانەوە هەیە ڕوون بكاتەوە ، كە ناوەرۆكەكەی دەبێ لەگەڵ قانووندا گونجاوبن .

ماددەی حەوتەم :

لەكاتی بڕیاردان ، پێویستە فەرمانبەر بەپێی قانوون و ئەو دەسەڵاتانەی قانوون پێی داوە هەڵسوكەوت بكات ، بـێ ئەوەی لە بنەما سەرەكیەكانی دەربچێت و بێ لایانانەو بابەتیانە ڕفتـار بكـات و تـەنیا ئـەو لایەنـە قانوونیانـەی پەیوەندیان بە كارەكەوە هەیە ڕەچاو بكات ، پابەندبێت بە بەرژەوەندی گشتی ،لایەنگیری لایـەنێك یـان پـشتگیری نەكات .

ماددەی هەشتەم :

فەرمانبەر بۆی نییە دەسەڵاتە قانوونیەكانی بەخراپە بەكاربێنێ ، وەك پێشخستنی كاری كەسێك یان جیاوازی ناڕەوا لەنێو هاووڵاتیان بكات ، یان لایەنگیری لایەنێك لەبەر ڕەگەزی ، نێرومێی ، بنەڕەتی ئێتنــی ، یــان لەبەر تەمەنی ، یان لەبەر باری فیزیكی ، یان لەبەر ئەوەی سەر بە خێزانیك یان خێڵێكە ، یان بیروڕای سیاسـی ، ئینتمای بۆ پارتێكی سیاسی ، یان سەر بە لایەنێك بێت ، یان لەبەر بیروڕای ، یان كەلتووری ، یان زمانی ، یان هەر بنەمایێكی دیكەی نەگونجاوبن لەگەڵ پرنسیپەكانی دادوەریی و دەستپاكی .

بەشی چوارەم
بەریەككەوتنی بەرژەوەندیەكان

ماددەی نۆیەم :

فەرمانبەر پێویستە بەرژەوندی گشتی پێش بەرژەوەندی تایبەتی خۆی بخات ، ئەگەر بە كردە یان ئەگــەری نــاكۆكی لەنێو بەرژەوەندی گشتی و بەرژەوەندی خۆی بە ڕووالەتیش بێت ڕوویدات ، بەتایبەتی كە لەو حاڵەتەی بەهۆی پلەو پایەی پۆستەكەی بێتە كایەوە .

ماددەی دەیەم :

١. فەرمانبەر نابێ پلەو پایە یان دەسەڵاتەی ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆی بۆ ڕەخساندنی كارێك یــان دەســتكەوتنی سوودمەندێك بەكاربێنێت ، وەك بەستنی ڕێكەوتنامەیەك ، یان بەدەستهێنانی بەخشینێك ، یان ڕێپێدان ، یــان وەرگرتنی زەویی و زارێك بۆ خۆی یان بۆ یەكێك لە ئەندامانی خێزانەكەی لە سنووری ئەو پلە خزمایەتیەی كە بە قانوون دیاری كراوە .

٢. پێویستە فەرمانبەر خۆی لە كارڕایی و بەدواداچوونی كارێكی فەرمی دووربگرێت كە كاربكاتە سەر سەركەوتنی پرۆژەیێكی بازرگانی یان پیشەسازی ، سیاسی یان ڕۆشنبیری تایبەت ، موڵكی یەكێك لە ئەندامانی خێزانەكەی ، لەسنووری پلەی خزمایەتی كە بە قانوون دیاری كراوە .

٣. فەرمانبەر بۆی نییە ببێتە خاوەن كۆمپانیایێكی تایبەت چ وەك دامەزرێنەر یان بەشدار ، هەروەها بۆی نییە وەك نوێنەرێكی دەسەڵاتدار ، یان نوێنەر ، یان فەرمانبەر ، یان ڕاوێژكار ، یان بریكار ، یان ئەمیندار ، یان چــاودێر كاری تێدابكات ، تەنیا لەو حاڵەتە حەسریانەدا نەبێت كە قانوون ڕێی پێداون .

ماددەی یازدەم :

هەركاتێ فەرمانبەر بۆی دەركەوت یان هەستی بەبوونی بەریەككەوتن لەنێو بەرژەوەندی گـشتی و بەرژەوەنـدییێكی تایبەت بۆ خۆی یان یەكێك لە خزمانی كرد ، پێویستە :

١. دەستبەجێ بەرپرسی ڕاستەوخۆی لەو حاڵەتە ئاگاداربكاتەوە .
٢. ئەو بەرپرسە باڵایەی پلانێك بۆ چۆنیەتی بەڕێوەبردنی ئەو بەریەككەوتنە لە نێو بەرژەوەندیەكان و جێبەجیكردنیان دابنێت ، بەمەرجێك گونجاو بێت لەگەڵ حوكمی قانوندا .
٣. هەر بڕیارێك لەو بارەوە بدرێت ، پێویستە ئەو فەرمانبەرە قبوولّی بكات لە پێناو سەروەریی پرنسیپی دەستپاكی

بەشی پێنجەم
ڕەفتاری پاش دەست هەڵگرتن لە كارمەندایەتی گشتی

ماددەی دوازدەم :

١. فەرمانبەر بۆی نییە پۆستەكەی بەشێوەیكی خراپ بەكاربێنێ لەپێناو بەدەستهێنانی دەرفەتی كاركردن لەدەرەوەی خزمەتی گشتی .
٢. فەرمانبەر بۆی نییە ڕێگە بە بوونی هەر پیشەیەك یان كارێكی تر بدات كە ببێتە هۆی پەیدابوونی حاڵەتی بەریەككەوتن بەكردەوە یان بەئەگەری ڕوودانی ، هەتا بەڕوواڵەتیش بێت لە نێو بەرژەوەندیەكاندا ، پێویستە دەستبەجێ بەرپرسەكەی ئاگاداربكاتەوە بەوەی كە حاڵەتێكی واپەیدابووەو خەریكە دەبێتە هۆی بەریەككەوتن لەنێو بەرژەوەندیەكاندا ، دەبێ ئاگاداری ئەوەش بكرێتەوە كە پیشنیازی كاركردنی قبووڵ كردووە .

بەشی شەشەم
دیاری و سوودمەندی دیكە

ماددەی سێزدەم :

١. فەرمانبەر نابێ پۆستەكەی بۆ بەدەستهێنانی سوودمەندێكی شەخسی یان خۆدەوڵەمەندكردنی خۆی یان كەسێكی تر بە ڕێگایێكی ناقانوونی بەكاربهێنێت .
٢. فەرمانبەر نابێ بە هیچ شێوەیەك خۆی بخاتە حاڵەتێكی وادا كە تێیدا ناچاربێت چاكەی كەسێكی تر بداتەوە ، پێویستە خۆی دووربگرێت لە هەر جۆرە ڕەفتارێكی گشتی یان تایبەتی كە تێیدا بكەوێتە ژێر كاریگەریی كارێكی نادروست یان گومانلێكراو .
٣. فەرمانبەر نابێ داوای یان قبوولّی هیچ دیارییەك ، خەڵاتێك ، چاكەیەك ، قەردێك ، میواندارییەك ، یان كارێك ببێتە هۆی دووركەوتنەوە لە زەرەمەندیەك یان هەر جۆرە سوودمەندێكی تر كە فەرمانبەر بخاتە ژێر كاریگەریی كارێكی نادروست یان گومانلێكراو یان بە شێوەیەكی لەوجۆرە لە چوارچێوەی ئەركە فەرمیەكانی .
٤. فەرمانبەر بۆی هەیە لە چوارچێوەی چالاكیە فەرمیەكانی بەنوێنەرایەتی حكومەت دیارییەك یان خەڵاتێكی ڕەمزیی قبووڵ بكات ، بەڵام پێویستە ئەوەی وەریگرتووە لە دەفتەریی هەبووی حكومەتیدا بە فەرمی تۆمار بكرێت .

بەشی حەوتەم
چالاکی سیاسی و بێلایەنی

ماددەی چواردەم :

١. فەرمانبەر لە جێبەجێکردنی ئەرکەکانی پێویستە بێلایەن بێت و خزمەتی بەرژەوەندی گشتی لەچوارچێوەی قانووندا بکات ، هەروەها پێویستە خۆی دووربگرێت لە لایەنگیریی حزبێکی سیاسی یان کۆمەڵێکی تایبەت کە بەشداری لە چالاکە سیاسیەکان لە ناوەوەی حکومەت یان دەرەوەی دەکات ، وەك ئەندام یان بەشدار یان پشتیوان لەو حیزبە یان ئەو کۆمەڵە سیاسیە ، هەروەها پێویستە بەشداری لە هیچ چالاکیێك نەکات کە هەڕەشە یان دیاردەی هەڕەشە لە هەڵوێستی بێلایەنی دەکات .

٢. فەرمانبەر نابێت هیچ جۆرە چالاکییێکی سیاسی لەناو بارەگاکانی حکومی یان لە کاتی کاری فەرمی بنوێنێ ، هەروەها بۆی نییە دارایی گشتی بەکاربێنێ بۆ چالاکی سیاسی یان حیزبی .

٣. فەرمانبەر بۆی هەیە لەچوارچێوەی مافە سیاسیەکانی بچێتە ریزی رێکخراوێکی یان حیزبێکی سیاسی و بەشداری لە گفتوگۆ و چالاکی سیاسی و گشتی بکات ، بەڵام بەمەرجێك کار نەکاتە سەر متمانەی گشتی لە جێبەجێکردنی ئەرکە فەرمیەکانی بە بێ لایانانە .

بەشی هەشتەم
ئاشکراکردنی زانیاری و شەفافیەت و وەڵامدانەوەی گشتی

ماددەی پانزەم :

١. پێویستە لەسەر فەرمانبەر ئەو زانیاریە نهێنیانەی لایەتی یان بەهۆی کارەکەیەوە ئاگاداریانە نەیاندرکێنێ ، ناشبێ بەهیچ شێوەیەکی نادروست بەکاریان بهێنێت .

٢. فەرمانبەر لەکاتی کارکردنی لە دەزگایێکی حکومەتی لەدوای دەرچوونی لەبەر هەر هۆیەك بێت ، بۆی نییە هیچ نهێنییەك یان زانیارییێکی زارەکی یان نوسراو ، کە بە هۆی پۆستەکەی ئاگاداری بووە یان پەیوەندی بە فەرمانگە یان ئەرکە فەرمیەکانیەوە لە هەر دامەزراوە یان دەزگایێکی حکومەتیەوە هەبێت ئاشکرایان بکات ، مەگەر بەنوسراوی رێگای بڵاوکردنەوەیانی وەرگرتبێت ، ئەوەش ئەگەر قانوون رێگەی پێ دابێ یان ئەو زانیاریانە لەلایەن دەسەڵاتی دادوەرییەوە بەپێی قانوون داواکرابێت .

٣. ئەو زانیاریانەی کە فەرمانبەر ئاشکرایان دەکات دەبێ بەشێوەێکی قانوونی گونجاو بیاندرکێنێ ، بۆی نییە ئەو زانیاریانەی گومان لە ڕاستیان دەکات یان بەڵگەی لەسەر نادروستیان لەلا هەیە ، بڵاویان بکاتەوە .

ماددەی شازدەم :

سەرۆکی وەزیران و جێگرەکەی و وەزیرەکان و هاوپلـەکانیان خـاوەن پلـە تایبەتیـەکان و بەڕێوەبـەرە گـشتیەکان و هاوپلەکانیان دەبێ ڕاپۆرتێك کەتێیدا بەرژەوەندی داراییـان (إسـتمارة کـشف المـصالح الماليـة) پێـشکەش بەلایـەنی پەیوەندیدار لەڕووی قانوونیەوە بکەن ، بەپێی ئەو ئەو کارڕو بنەماو ئوسوڵ و پێوەر و مەرجانەی بە قانوون دیـاری کراون .

ماددەی حەڤدەم :

١. فەرمانبەر دەبێ گرنگی بە خزمەت بدات و لەمامەلەکردنی لەگەڵ هاوکارەکانی و هاووڵاتیان پێویستە وردبین و ڕەوشت بەرزو دەستپاك بێت .
٢. پێویستە لەسەر ئەو فەرمانبەرەی نوسراوێك یان سکاڵایەك بۆ دەزگایێکی حکومەتی بەدەست دەگات ئاگادارییەك بە وەرگرتنی لە کاتێکی گونجاودا بدات . لە وەڵامدانەوەی نوسراو و پرسیاری تەلەفۆنی و نامەی ئەلێکترۆنیدا ، پێویستە هەوڵی پێشکەشکردنی یارمەتی بەپێی توانا بدات و لە وەڵامدانەوەشدا بە وردی و بەقەد توانا وەڵامی تەواوی ئەو پرسیارانەی لێی کراون بداتەوە ، نابێ زانیاری هەڵە یان گومانلێکراو بە کەسێك بدات .
٣. پێویستە لەسەر ئەو فەرمانبەرەی گوتارێك یان سکاڵایەکی بەدەست دەگات ، ناوی خۆی و ناونیشانی پۆستەکەی و ژمارەی تەلەفۆنی و ناوی ئەو دەزگا حکومییەی کاری تێدەکات ڕوون بکاتەوە . ئەگەر ئەو فەرمانبەرە بەرپرسی ئەو بابەتە نەبوو ، دەبێ کەسی خاوەن داوا یان سکاڵاکەر ئاراستەی فەرمانبەری بەر پرس بکات .
٤. پێویستە لەسەر فەرمانبەر بڕیار لەسەر هەر داوایەك یـان سـکاڵایەك پێـشکەشی دەکرێـت لەچوارچـێوەی ئـەو دەسەڵاتانەی هەیەتی لەماوەیێکی گونجاودا دەستەبەر بکات .
٥. لەحاڵەتی دەرچوونی بڕیارێك لەلایەن دەسەڵاتێکی حکومەتی پەیوەندیدارەوە کە رەنگە بـە شـێوەیەکی نـەریتی کاربکاتە سەر ماف یان بەرژەوەندی هاووڵاتیان ، فەرمانبەری پەیوەندیدار دەبێ ئەو پرنسیپە قانوونیانەی پشتی پێ بەستون بۆ دەرهێنانی ئەو بڕیارە هەموو لایەنەکانی ڕاشکاوانە بۆ کەسی پەیوەندیدار ڕوون بکاتەوە .
٦. هەر بڕیارێك کە لەلایەن دەسەڵاتی حکومی پەیوەندیدارەوە دەردەچێ کە ڕەنگە بەشێوەیێکی نەریتی کـار بکاتـە سەر ماف یان بەرژەوەندی شەخسی هاووڵاتی ، پێویستە لەسەر فەرمانبەر ڕێگەی تانە لێدانی قانوونی بـۆ روون بکاتەوە ، بەتایبەتی شێوەی داوای وەرگرتنەوەی ئەو مافە لەگەڵ دیاری کردنی ئەو ماوەی بـەپێی قـانوون بـۆی دەستنیشانکراوە .
٧. فەرمانبەر بۆی نییە سکاڵای کەسێکی پەیوەندیدار لەسەر بڕیارێك یان ڕێکارێکی ئیـداری وەرنـەگرێت ، دەبـێ کارئاسانیش بۆ وەرگرتنی سکاڵاکەی بکات .

بەشی نۆیەم

خراپ بەکارهێنانی دەسەڵات و ڕەفتاری تاکە کەسی

ماددەی هەژدەم :

١. پێویستە فەرمانبەر لەچوارچێوەی ئەو دەسەڵاتەی پێی دراوە ڕەفتار بکات ، ئاستێکی باڵای دەستپاکی و پیشەی هەبێت ، نابێ ئەو دەسەڵاتە وەزیفیە فەرمییەی بۆ بەرژەوەندی خۆی بەکاربێنێت .

٢. فەرمانبەر پێویستە ئاگاداری هەموو موڵك و سامانی گشتی بکات و بیانپارێزێ ، ئەوە بەڵگـە فەرمیـەکانیش دەگرێتەوە ، نابێ سوودیان لێ وەربگرێت یان ڕێگە بەسوود لێ وەرگرتنیان بدات ، ئەگەر لە چوارچێوەی قانووندا نەبێت .

٣. پێویستە لەسەر فەرمانبەر ڕەوشتێکی وا بنوێنێ کە ببێتە مایەی زیادکردنی متمانەی هاووڵاتیان بە دەستپاکی و بێلایەنی و کارامەیی کاروباری حکومەتی .

ماددەی نۆزدەم :

فەرمانبەر بەرپرسە لە بەردەم ئەو کەسەی لە ڕووی پایەو پلەی کارگێریدا لەو باڵاترە ، پێویستە پابەنـدبێت بەهـەر ئاراستەیێکی قانوونی ماقووڵ ، کە لەلایەن دەسەڵاتی پەیوەندیدار بەپێی قانوون دەرچووبێت .

ماددەی بیستەم :

١. پێویستە لەسەر ئەو فەرمانبەرەی داوای ڕەفتارێکی ناقانوونی لێ دەکرێت کە ناگونجێ لەگەڵ حوکمی ئەم پێڕەوەو قانوونەکانی تر ، ئاگاداری لایەنی پەیوەندیدار بکاتەوە بەپێی قانوونی ڕێککاری فەرمانبەرانی دەوڵەت و کەرتی گشتی ژمارە ١٤ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو .

٢. پێویستە لەسەر فەرمانبەر لایەنە پەیوەندیدارەکان ئاگاداربکات بەهەر بەڵگەیەك یان داواکارییێکی نەگونجاو لەگەڵ چالاکییێکی ناقانوونی یان تاوانبارییی پەیوەندی بە خزمەتی گشتییەوە هەیەو لەڕێگەی کارەکەیەوە پێی دەزانێ ، لەم حاڵەتەدا لێکۆڵینەوە لەو ڕاستیانەی لێیان ئاگادارکراون لەلایەن لایەنی پەیوەندیدار لەچوارچـێوەی قانوونـدا دەکرێت .

٣. پێویستە حکومەت دەستەبەری ڕوونەدانی زیان بەو فەرمانبەرانە بکات کەبابەتی لەو شێوەیە لەسەر بنەمایێکی ماقووڵ و بەنیازپاکی دەخاتەڕوو ، گرتنەبەری هەر ڕێککارێکی دیسیپلینی یان جیاوازی دژ هەر فەرمانبەرێك کە بەو کارە هەڵدەستێ بەپێچەوانەی حوکمەکانی ئەم ڕێککارەیە .

٤. پێویستە فەرمانبەربڕیارەکانی یان ڕێکارە کارگێڕیەکانی بە پشتبەستن و لەسەر زانیاری کەسێکی نادیار بنیـات نەنێت ، فەمانبەر دەبێ وردبین و ئاگادار بێت لە وەرگرتنی زانیاریانی نادروست ، ئەوەی بەمەبەستی خراپەو زیان گەیاندن بەکەسانی دی دەدرێن .

ماددەی بیست و یەكەم :

ئەگەر فەرمانبەر سەر پێچی لە ئەركەكانی سەرشانی یان ناقانوونی بكات ، ئەوا بەپێی ئەو سزایانەی لـە قـانوونی رێككاری فەرمانبەرانی دەوڵەت و كەرتی گشتی ژمارە ١٤ی ساڵی ١٩٩١ی هەمواركراو ، بەپێی ئەو رێكارو بنەما قانونیانەی لەوێدا هاتوون سزا دەدرێت . ئەو سزادانە رێگر نـابن لـەوەی رێكـاری قـانوونی و دادوەریـی تـر دژی فەرمانبەر بگرێنە بەر .

ماددەی بیست و دووەم :

١. پێویستە لەسەر فەرانبەر تەماشای دەقەكانی ئەم پێرەوە بكات و پابەند بێت بە حوكمەكانی ، بۆی هەیە داوای راوێژو روونكردنەوە لە لایەنی پەیوەندیدار لەكاتی خۆیدا بكات .
٢. ئەم پێڕەوە دوای پێپەربوونی (٩٠) نەوەت رۆژ لە بڵاوكردنەوەی لە رۆژنامەی (وەقایعی كوردستان) ، جێبەجێ دەكرێت .

د. بـەرهـەم سـاڵـح
سەرۆكی ئە نجومەنی وەزیران

هـۆكـاری دەرچـوونـی

بەمەبەستی دیاری كردنی پێوەری پیشەی و دەستپاكی و شەفافیەت لە ئەدای كاری حكومەت و رێگەنەدان بە خراپ بەكارهێنانی خزمەتی گشتی بۆ بەرژەوەندی تاكە كەسی بە رێگایێكی ناقانوونی ، هەروەها لە پێناو جیاكردنەوە لەنێو چالاكی سیاسی و حیزبی و تایبەتی لە ئەدای كاری حكومەتی و پتەوكردنی شەفافیەت و لێپرسینەوە لە پێناو باشتر بەكارهێنانی ماڵی گشتی و داهاتەكانی تری حكومـەت ، لـە پێنـاو بـەرەو پێـشبردنی ئاسـتی كـاری حكـومی و پتەوكردنی لەرێگەی جێبەجێكردنی كاری فەرمانبەرایەتی گشتی و بەباشترین و تەواوترین رووخسار ، بەشێوەیەك كە ئامانجی بەرژەوەندی گشتی و پتەوكردنی متمانەی هاووڵاتیان بە خزمەتی گشتی ، ئەم پێڕەوە دەركراوە .